

Tankönyv – taneszköz

Az elmúlt hatvan év magyar regényei

Az irodalomtudományban tájékozott olvasó tudja, a kevésbé tájékozottat pedig a szerző, Olasz Sándor figyelmezteti, hogy könyve az 1997-ben ugyancsak a Tankönyvkiadó gondozásában megjelent *A regény metamorfózisa – a 20. század első felének magyar irodalmában* című kötetének folytatása. A tanulmányíró a mai magyar regényt, amelybe természetesen besorolja a határon túliak (Gion Nándor, Grendel Lajos, Szilágyi István stb.) műveit is, a 40-es évektől vizsgálja egészen az ezredfordulóig. A közel negyven író legalább egy, de több esetben két-három regényét elemzi, ám duplájára tehető azok száma, akiket beemel egy-egy alkotásuk főlemlítésével gondolatmenetébe. Érthetetlen és sajnálatos, hogy Wass Albert neve föl sem merül az utóbbi hatvan év magyar regényírói között.

Az 5 fejezetre osztott tanulmánykötetben a legrövidebb, mindössze öt oldal a *„Delitarizációs” folyamatok és kitörési kísérletek az 1950-es években* című rész, amelyben a legtöbb figyelemre Sarkadi Imrét méltatja a szerző. Ebből is sejthetjük, hogy Olasz Sándor *nem irodalomtörténetet*, értékrendszert, mai divatos szóval kánonot akar nyújtani az olvasónak, hanem a tárgyalt regények alapján *a regénypoétikai változásokra* összpontosít. Például Németh László és Ottlik Géza változó regényszemléletére, a mitológizálás különböző változataira (Kodolányi János: *Vízözön*; Sándor Iván: *A szefforisi ösvény*), a családregegy metamorfózisaira (Nádas Péter: *Egy családregegy vége*; Závada Pál: *Jadviga párnája*), a legkülönbözőbb regénypoétikai variációkra (parabola, metafizika, posztmodern, referencialitás, hangnemek és közlésformák stb.).

Lehet, hogy egyesek szakmailag kifogásolják/ták az alkotók és a művek válogatását, netán a vizsgálódás fókuszába helyezett regénypoétikai esetelvet. Én ezt nem teszem, mivel sem mint olvasó, sem mint elméleti szakértő nem vagyok eléggé fölkeszült.

Azon viszont eltűnődtem, hogy a Tankönyvkiadó kinek szánta ezt a gazdag kötetet. Próbaként megmutattam egyszakos, csak magyar szakon végzett huszoneves irodalomtanároknak, akik a tárgyalt regények talán egyötödét olvasták/hallották az egyetemen. Az idősebb korosztályban sem jobb a tájékozottság. Hiszen a középiskolai irodalmi „kánon” messze elkerüli a tárgyalt írók és műveik többségét. Akkor maradnak az irodalom szakos egyetemisták, akik ha nem is az alapképzésben, de *a specializációban (spec. koll.) hasznosan forgathatják Olasz Sándor tanulmánykötetét*. Sőt a tanári továbbképzésben is alkalmazhatnák azok ezt a könyvet, akik a regényértelmezés, -elemzés egyéb szempontjaira kíváncsiak.

S ha már a jövőndő tanárainak, tudósainak íródott e könyv, nem haszontalan a kötet stílusáról is szólnom. Nekik Olasz Sándor nyelve példaértékűvé is válhat. Pedig helyenként elriasztóan absztrakt (*„Mészöly az identitásvesztésnek és transzformációnak igen gyakran a pszichofizikai tüneteit is föltárja.”* „Hiszen nemcsak a jelenkori regényírás és olvasás dilemmáiról van szó, hanem a regény műfajon belül a szövegek episztemológiai szituáltságáról és szükséges elméleti reflexióról.”). Nem lehetne az episztemológia helyett az ismeretelméletet alkalmazni? S a *dignitás* nem méltóság-

+

got, a *receptió* nem átvételt, befogadást, az *imagináció* nem elképzelést, az *aleatorikus* nem kockáztatást jelent magyarul?

Remélem, hogy olvasói, tanítványai nem követik a kiváló tudós-szerző példáját!

MOHOS SÁNDOR

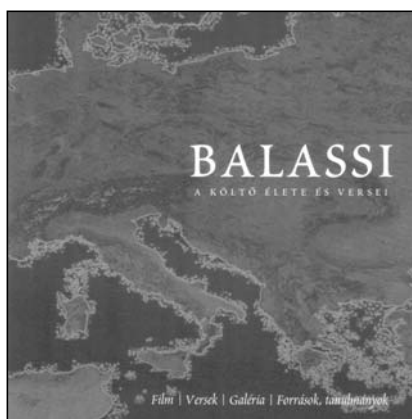
*

A Petőfi Irodalmi Múzeum
legfrissebb kiadványa

BALASSI

„Az jó hírért, névért...”

(Balassi Bálint élete és kora CD-ROM-on)

A CD-ROM Balassi Bálint születésének 450. évfordulója tiszteletére rendezett vándorkiállítás interaktív katalógusa.

A CD-ROM-ot számítógép segítségével „lapozgatók” egy eredeti metszetek felhasználásával készült animációs film révén ismerkedhetnek meg a költő életével. Verseit írott, megzenésített és szavalt (Szabó András előadásában) formában is élvezhetik.

A CD-ROM Galéria rovatában a XVI. századi ember életmódjáról, környezetéről kaphatunk tájékoztatást (metszetek, térképek, tárgyfotók segítségével). A színes anyagot korabeli források sora, és neves szakemberek tanulmányai egészítik ki.

A CD-ROM szerkesztői: E. Csorba Csilla, Várkonyi Gábor

Tervező-grafikus: Virágvölgyi András

Ára: 1 200 Ft. + ÁFA

Megvásárolható a Petőfi Irodalmi Múzeum (1053, Bp., Károlyi Mihály utca 16.) jegypénztárában, vagy megrendelhető telefonon a 317-36-11/225 ill. 142-es, illetve E-mailen a latot@pim.hu vagy az illenym@pim.hu címen.